

Valdsins freistingar

Tann, sum hefur nógva makt, kann gera nógv gott. Men hann kann eisini enda við eini rotnari sál. Tað veldst um, hvussu væl hann klárar at standa ímóti maktarinnar freisting

Sjúrdur Skaale

Mín seinasta bók - "2000 - tá Føroyar skuldu loysa" - bleiv nógv róst av teimum, sum ummældu hana. Men umrøðan bleiv kortini ikki soleiðis, sum eg hevði vónað. Kjakið fór ikki at snúgv seg um innihaldið, men um meg. Hesum syrgdi nógv tann sterkasti miðilin, sjónvarpið, fyri.

27. september 2016 - beint tá bókin var komin út - var eg gestur í sjónvarpsstovuni.

Har var bara fokus á tað, ið eg hevði gjørt skeivt sum embætismaður hjá fullveldislandsstýrinum í 2000 - og sum eg í bókini opið viðgekk, at eg hevði gjørt skeivt.

Hetta fyllir sera lítið í bókini - men í sjónvarpssamrøðuni fylti tað alt. Í næstan ein hálvan tíma bleiv eg í beinleiðis sending vendur á steikipannuni við spurningum sum hesum:

"Hvussu hefur tú tað við fakligum integriteti?"

"Tú hevði eftir øllum at døma einki moralskt mark, sum segði stopp."

"Tað var ikki soleiðis, at tú vart hóttur eftir lívinum at gera tað, sum tú gjørdi. Hvar var hesin bremsikubbin, sum sigur, at hetta kann eg ikki tilláta mær?"

"Hvussu ber tað til, at tað einki er inni í tær, sum fekk teg at siga, at nú eri eg farin ov langt, og at hetta ber ikki til?"

"Heldur tú, at øll arbeiða so óreiðiliga og uttan fakligan integritet, sum tú gjørdi?"

"Skulu fólk vera varin, tá tey hava nakað við teg at gera í dag?"

"Hetta sigur nakað um tín persón. At tú hefur havt vánaliga dómikraft. At tú hefur tilvitað roynt at lumpað fólk. Er tað ikki ein avbjóðing, nú tú sum fólka-valdur politikari skalt umboða moralin í samfelagnum?"

Eg kláraði at halda mær og svara róliga, men einaferð mundi eg lopið framav og sagt við journalistin, at eg altso hevði skrivað eina bók - eg hevði ikki dripið nakran.

Sjónvarpið hevði fullan rætt til at seta fokus á meg og mínar ivasomu gerðir - og eg fekk eisini at vita frammanundan, at tað var tað, tey ætlaðu. Men tað irriteraði meg, at tann stóri meirilutin, sum ikki las bókina, bara fór at sita eftir við myndini, sum spurningarnir skaptu - myndini av einum óreiðiligum menniskja. Eg helt mitt drúgva arbeiði hava betur uppiborið.

Men nøkrum dámdi væl samrøðuna.

Øssur Winthereig - sum sjálvur starvaðist í Kringvarpinum - skrivaði soleiðis á facebook sama kvøld: "Vælgrundað og professionell samrøða, sum Uni [Holm Johannesen] hevði við Sjúrd í Degi og Viku í kvøld. Og - tíverri - eri eg enn meiri sannførdur um, at fremsta áhugamálið hjá Sjúrdi at lata seg úr í sjónvarpsstovuni er at selja bøkur, men tað er eisini ok. Tí politiski boðskapurin, hann er farin í spørir."

Og Sveinur Tróndarson, sum tá arbeiði á Dimmalætting, skrivaði: "Nógvar fakligar tumlar upp fyri samrøðuna hjá Una Holm Johannesen við Sjúrd Skaale beint nú. Eftir mínum tykki besta og hvassasta samrøða, sum hevur verið at síggja og hoyra leingi. Kanska yvirhøvur. Væl fyrireikaður, væl fyri og væl avgreitt. Flott, Uni!"

Sjálvur fekk Sveinur nærum 300 facebooktumlar fyri hesa viðmerkingina. Fólk vóru altso samd við hann.

Men hví var hetta so gott? Fingu Øssur, Sveinur og øll hini nakra vitan burtur úr samrøðuni? Nei. Hon var reint undirhald. Hetta var ein boksikampur millum ein journalist og ein politikara, har journalisturin slapp at "sláa" við sínum spurningum, meðan politikarin sum frægast royndi at "parera" við sínum svarum.

Eg var ikki farin í sjónvarpstovuna at "lata meg úr", sum Øssur orðaði seg. Tað var Kringvarpið, sum valdi at gera hetta persónligt.

Tvíbýtt viðurskipti

Umrøðan av sendingini vísti tveiting: Annað var, at tað, nógv fólk vilja hava, er undirhald. Og at síggja ein politikara verða stoktan uppi yvir eldinum í ein hálvan tíma uttan at kunna rýma er gott undirhald.

Hitt snúði seg um tey löggu, tvíbýttu viðurskiptini, sum eru millum journalistar og politikarar.

Politikarar hava tørv á, at journalistar vísa teimum áhuga. Men politikarum dáma hinvegin ikki, tá journalistar ganga teim-

SJÚRÐUR SKAALÉ

SKERPIKJØT

UPPLÝSANDI • STUTTLIGT • PROVOKERANDI

98 krónur

um ov nær.

Journalistar hava eisini tørv á at fáa "søgur" frá politikarum. Men teir tíma hinvegin ikki at vera viljaleysir boðberar fyri politiska valdið. Journalistar vilja eisini hava vald sjálvir. Júst sum politikarar vilja teir ávirka fólk og samfelag.

Hetta er altso ein kampur um vald - og hann tapa journalistarnir næstan altíð. Politikarar seta dagsskránna; teir ráða yvir, hvat kemur fram og ikki, teir kunnu nokta at svara - og teir hava nógv betri umstøður og fáa nógv hægri løn enn journalistarnir. Gongdin, har politiska valdið og stórar fyrirkur við betri lønum lokka journalistar "yvir um borðið," so teir tæna valdinum í staðin fyri at geva valdinum

mótspæl, hefur farnu árin skeiklað hesa valdsjavnvágina enn meira.

Journalistar í klassiskum týðningi - teir, sum hava eftirlit við valdinum - hava tíverri sera trong kor. Og eru teir bara eitt lítið sindur naskir, standa teir minst líka nógv fyri skotum alment, sum politikarar. Tí skulu vit vera takksom fyri, at nøkur dugnalig fólk halda fram í fakinum, hóast tey kundu fingið betri treytir við at arbeiðt fyri stovnar, myndugleikar - ella politikarar.

Men í eini sjónvarpssamrøðu kann journalisturin taka maktina. Hann ger av, hvat tosast skal um, og hvussu leingi tað skal tosast um hvat. Journalisturin er kettan, politikarin er músin.

Hóast einki nýtt kom fram í

hesi samrøðuni, so fingur helst mong ta kensluna, at journalisturin lat politikaran úr. At journalisturin "vann". Og tað er sjálvsagt stuttligt hjá øðrum journalistum at síggja.

Sjálvur hugsaði eg, at hatta var síðstu ferð, eg gav eina bók út. Tað hugsaði eg eisini, tá eg hálvttriðja ár seinni tveitti óseldar bøkur í ruskbingjuna.

Hví sendi eg so kortini aftur eina bók á marknaðin nú?

Tí tað er tørvur á hesum slagnum av samskipti.

Vit mugu eta annað enn fast-food - og vit mugu samskipta meira enn bara at tveita einstakar útsagnir og facebook-boð eftir hvørjum øðrum. Men tað er tíverri mest soleiðis, vit fódra hvønn annan í dag. Samskiptið